1502

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 27 dec. 1950

Mede namens s'Jacob. Referte Uw telegram 684.

Met het door U sub 1 voor militair ingrijpen aangegeven criterium kan met in achtneming van de volgende beschouwingen worden ingestemd.

Zoals U sub 3 ten rechte stelt moeten van militair ingrijpen zeer ernstige consequenties worden verwacht. Zulks leidt mij, evenals U, tot de conclusie, dat dit ingrijpen zolang mogelijk moet worden vermeden en met name slechts dan verantwoord is wanneer er sprake is van acute bedreiging van de Nederlandse gemeenschap.

Tenzij verantwoord op andere gronden, b.v. door middel van gecombineerde MP- en PM-patrouilles bij rampokpartijen, verkeersrellen enz., zal militair ingrijpen dus vermeden moeten worden zolang gesproken kan worden van incidentele verstoring van orde en rust, ook al lopen daarbij Nederlandse levens gevaar. Slechts indien duidelijk is, dat de actie gericht is tegen de Nederlandse gemeenschap, zal militair ingrijpen in groter verband, gerechtvaardigd zijn. Ik begrijp, dat zich grensgevallen kunnen voordoen, waarin het niet aanstonds duidelijk zal zijn, welke weg gevolgd moet worden en ben mij derhalve bewust van de grote verantwoordelijkheid, welke rust op hem, die onder bepaalde omstandigheden tot een beslissing zal worden geroepen. Een ieder, die daarvoor in aanmerking komt zal daarom van die grote verantwoordelijkheid moeten worden doordrongen, waarbij ik zonodig nogmaals aandacht vraag voor mijn telegram 438 met name voor de noodzaak van nauw contact met U en de plicht tot opvolging van Uw aanwijzingen.

Hoewel wordt ingestemd met Uw visie, dat zonodig ook de missieofficieren onder de bevelen van de troepencommandant dienen te worden gesteld, zou ik daartoe eerst in uiterste nood willen overgaan, daar de inzet van missiepersoneel tegen de RI of tegen RI-onderdanen de Unie vrijwel automatisch zal verbreken.

Ik heb nog steeds hoop, dat - mede door de zending van dominee Sahetapy, zie mijn desbetreffende telegram - de Ambonese kwestie op vreedzame wijze kan worden opgelost. Op die grond zou ik voorshands de door de legerleiding gestelde vragen onbeantwoord willen laten, daar die beantwoording een zeer moeilijke zaak is. Ik realiseer mij daarbij, dat de situatie daardoor voor U en de legerleiding uiterst moeilijk wordt, doch meen, dat de beantwoording op grond van de hier thans mogelijke waardering der situatie een schier onmogelijke zaak is en als gevolg van de latere ontwikkelingen ook niet meer zo urgent is als ten tijde van het stellen der vragen het geval was. Mocht de situatie zich ook op dit punt weer gaan toe spitsen, zo zal ik zulks gaarne terstond vernemen daar het mij duidelijk is, dat - ondanks de daaraan verbonden bezwaren - in dat geval een beantwoording zal moeten volgen, welke beantwoording dan op grond der feiten ook beter mogelijk zal zijn.

Kenmerk: Van Maarseveen 441.
© NA, archief Minkol., codetel. 195015
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/17144